

Ա Ր Ձ Ա Ն Ա Գ Ր ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն ԹԻՎ 4

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՇԻՐԱԿԻ ՄԱՐԶԻ ԽՈՐՀԻ
ՀԵՐԹԱԿԱՆ ՆԻՍՏԻ

Կայացած՝ 26-ը դեկտեմբերի 2018 թվական

քաղաք Գյումրի

2018 թվականի դեկտեմբերի 26-ին ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի նիստերի դահլիճում տեղի ունեցավ ՀՀ Շիրակի մարզի խորհրդի հերթական նիստը:

Նիստին մասնակցում էին ՀՀ Շիրակի մարզի թվով 42 համայնքների ղեկավարները:

Նիստը վարում էր՝ ՀՀ Շիրակի մարզպետ Կարեն Սարուխանյանը:

Մարզի խորհրդի նիստին մասնակցում էին՝

- ՀՀ Շիրակի մարզային զինվորական կոմիսար, գնդապետ Գագիկ Խաչատրյանը,
- ՀՀ ոստիկանության Շիրակի մարզային վարչության պետի տեղակալ, ոստիկանության գնդապետ Աշոտ Գրիգորյանը,
- ՀՀ Շիրակի մարզային փրկարարական վարչության պետ, մայոր Ալեքսան Գյոզալյանը,
- մարզպետի տեղակալները, խորհրդականները, օգնականները,
- մարզպետարանի վարչությունների և բաժինների պետերը,
- զանգվածային լրատվական միջոցների ներկայացուցիչներ:

Մարզպետը ներկայացրեց մարզի խորհրդի նիստի օրակարգի հետևյալ նախագիծը՝

ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի կառուցվածքային ստորաբաժանումների կողմից 2018 թվականին կատարված աշխատանքների մասին:

Ձեկուցողներ՝

Լիպարիտ Մարտիրոսյան-

Ֆինանսական և սոցիալ-փնտեսական զարգացման վարչության պետ,

Ալբերտ Մարգարյան-

քաղաքաշինության վարչության պետ,

Արամ Անտոնյան-

տեղական ինքնակառավարման և հանրապետական գործադիր մարմինների հարցերով վարչության պետ,

Մովսես Մանուկյան-

գյուղատնտեսության և բնապահպանության վարչության պետ,

Հրայր Կարապետյան-

կրթության, մշակույթի և սպորտի վարչության պետ,

Հասմիկ Պետրոսյան-

առողջապահության և սոցիալական ապահովության վարչության պետի ժամանակավոր պաշտոնակատար,

Կարեն Բաղիշյան- զարգացման ծրագրերի, զբոսաշրջության և վերլուծության բաժնի պետ,
Լիլիթ Գորգինյան- ընտանիքի, կանանց և երեխաների իրավունքների պաշտպանության բաժնի պետ,
Մուշեղ Մուրադյան- ներքին աուդիտի բաժնի պետ:

Օրակարգի նախագծի վերաբերյալ առաջարկություններ չեղան, հաստատվեց օրակարգը:

Այնուհետև անցան օրակարգային հարցի քննարկմանը:

ԼՍԵՑԻՆ 1. Մարզի համայնքների բյուջեների սեփական եկամուտների 2018 թվականի 12 ամիսների հավաքագրման արդյունքների մասին

Ձեկուցող՝ ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի ֆինանսական և սոցիալ-տնտեսական զարգացման վարչության պետ՝ Լիպարիտ Մարտիրոսյան

(Ձեկուցագիրը կցվում է):

Մարզպետն անդրադառնալով մարզի համայնքների սեփական եկամուտների հավաքագրման ուղղությամբ կատարված աշխատանքներին, նշեց, որ մարզի մի շարք համայնքների սեփական եկամուտների հավաքագրման ցուցանիշները մարզի համայնքների միջին ցուցանիշներից ցածր են: Միաժամանակ առաջարկեց, համայնքների բյուջեների սեփական եկամուտների հավաքագրման ցածր ցուցանիշներ ապահոված համայնքների ղեկավարներին՝ անհետաձգելի միջոցներ ձեռնարկել մինչև ընթացիկ տարվա ավարտը ցուցանիշները բարձրացնելու, համայնքների բյուջեների սեփական եկամուտների հավաքագրման ցուցանիշները մարզի համայնքների միջին ցուցանիշներին հասցնելու ուղղությամբ:

ԼՍԵՑԻՆ 2. 2018 թվականի ընթացքում քաղաքաշինության վարչության կողմից իրականացված աշխատանքների վերաբերյալ

Ձեկուցող՝ ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի քաղաքաշինության վարչության պետ՝ Ալբերտ Մարգարյան

(Ձեկուցագիրը կցվում է):

Մարզպետը նշեց, որ մարզում քաղաքաշինական ոլորտում անելիքները շատ են, հնարավորությունները՝ սակավ: Կարևորեց առաջնահերթ խնդիրների լուծման ծրագրի ժամանակին ու անթերի իրականացումը:

Նաև տեղեկացրեց, որ 2018 թվականի դեկտեմբերի 7-ին Գյումրիում անցկացված ՀՀ կառավարության արտահերթ նիստում քննարկվել է աղետու գոտու վերականգման և երկրաշարժի հետևանքով անօթևան մնացած ընտանիքների բնակարանային խնդիրների

լուծման հարցը, ստեղծվել է աշխատանքային խումբ՝ անօթևան մնացած ընտանիքներին հաշվառելու, ինչպես նաև Գյումրի համայնքի տարբեր սոցիալական խմբերին պատկանող ընտանիքների ժամանակավոր կացարաններում բնակվելու հիմքերն ուսումնասիրելու նպատակով:

ԼՍԵՑԻՆ 3. 2018 թվականին ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի ՏԻ և ՀԳՄՀ վարչության կողմից կատարված աշխատանքների վերաբերյալ

Ձեկուցող՝ ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի տեղական ինքնակառավարման և հանրապետական գործադիր մարմինների հարցերով վարչության պետ՝ Արամ Անտոնյան
(Ձեկուցագիրը կցվում է):

Վարչության պետը միաժամանակ առաջարկեց ՀՀ Շիրակի մարզային փրկարարական ծառայության և Շիրակի մարզպետարանի միջև մշտական կապ ապահովել՝ առաջիկա տոնական օրերին հնարավոր դժբախտ դեպքերին ու պատահարներին արագ արձագանքելու և համապատասխան աջակցություն ցուցաբերելու նպատակով:

ԼՍԵՑԻՆ 4. 2018 թվականի գյուղատնտեսական աշխատանքների և բերքահավաքի վերաբերյալ

Ձեկուցող՝ ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի գյուղատնտեսության և բնապահպանության վարչության պետ՝ Մովսես Մանուկյան

(Ձեկուցագիրը կցվում է):

Ձեկույցի ավարտից հետո Գյումրու քաղաքպետը նշեց, որ գարեջրի գործարանում հիմնվել է ածիկի արտադրամաս, սակայն հումքը ներկրվում է Ռուսաստանի Դաշնությունից, քանի որ տեղական արտադրողները պահանջվող տեսակի գարի չեն արտադրում: Առաջարկեց մարզի համայնքներում կազմակերպել պահանջվող տեսակի գարու մշակություն, որի իրացումը կկազմակերպվի բավականին բարձր գնային պայմաններով:

Այնուհետև Գյումրու քաղաքպետը խնդրեց պարզաբանել՝ կաթիլային եղանակով ոռոգվող ինտենսիվ զարգացող այգիներ հիմնելու 2 տոկոսով վարկային ծրագրերի տրամադրման կարգը, քանի որ վերջին շրջանում մեծացել է ինտենսիվ այգիներ հիմնելու վերաբերյալ քաղաքացիների հետաքրքրվածությունը:

Գյուղատնտեսության և բնապահպանության վարչության պետը ներկայացրեց վարկային միջոցներից օգտվելու ընթացակարգը և նշեց որ 2%-ով վարկ տրամադրվում է միայն գյուղատնտեսական տեխնիկա ձեռք բերելու համար, իսկ ինտենսիվ այգիներ հիմնելու համար վարկը տրամադրվում է 5%-ով: Վարկային միջոցներից օգտվել ցանկացողները գյուղատնտեսության զարգացման հիմնադրամ պետք է ներկայացնեն համապատասխան ծրագիր, անցնեն վերապատրաստում, ստանան լինցենզիա, այնուհետև ստանան վարկային միջոց:

ԼՍԵՑԻՆ 5. 2018 թվականին ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի կրթության, մշակույթի և սպորտի վարչության կողմից իրականացրած աշխատանքների վերաբերյալ

Ձեկուցող՝ ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի կրթության, մշակույթի և սպորտի վարչության պետ՝ Հրայր Կարապետյան

(Ձեկուցագիրը կցվում է):

Այնուհետև մարզպետը հորդորեց հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում ամանորյա միջոցառումներ կազմակերպելիս բացառել դրամահավաքության դեպքերը:

ԼՍԵՑԻՆ 6. ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի առողջապահության և սոցիալական ապահովության վարչության կողմից 2018 թվականին կատարված աշխատանքների վերաբերյալ

Ձեկուցող՝ ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի առողջապահության և սոցիալական ապահովության վարչության պետի ժամանակավոր պաշտոնակատար՝ Հասմիկ Պետրոսյան

(Ձեկուցագիրը կցվում է):

Մարզպետը, խոսելով առողջապահության ոլորտի ծրագրերի ու ձեռնարկների մասին, նշեց, որ անհրաժեշտ է միջոցներ ձեռնարկել մարզի առողջապահական հաստատությունների աշխատանքներում առկա թերացումներն ու խնդիրները վերացնելու ուղղությամբ:

ԼՍԵՑԻՆ 7. ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի զարգացման ծրագրերի, զբոսաշրջության և վերլուծության բաժնի կողմից 2018 թվականին կատարված աշխատանքների

Ձեկուցող՝ ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի զարգացման ծրագրերի զբոսաշրջության և վերլուծության բաժնի պետ՝ Կարեն Բաղիշյան

(Ձեկուցագիրը կցվում է):

Մարզպետը տեղեկացրեց, որ 2019 թվականի մարտի 28-ին ՀՀ Շիրակի մարզում կայանալու է «Իմ քայլը հանուն Շիրակի մարզի» ֆորումը, որին կմասնակցեն ՀՀ վարչապետը և այլ երկրներից ներդրողներ:

ԼՍԵՑԻՆ 8. ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի ընտանիքի, կանանց և երեխաների իրավունքների պաշտպանության բաժնի կողմից 2018 թվականին կատարված աշխատանքների վերաբերյալ

Ձեկուցող՝ ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի ընտանիքի, կանանց և երեխաների իրավունքների պաշտպանության բաժնի պետ՝ Լիլիթ Գորգինյան

(Ձեկուցագիրը կցվում է):

Ձեկույցի վերաբերյալ հարցեր չհնչեցին:

ԼՍԵՑԻՆ 9. ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի ներքին աուդիտի բաժնի կողմից 2018 թվականին կատարված աշխատանքների վերաբերյալ

*Ձեկույցող՝ ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի ներքին աուդիտի բաժնի պետ՝
Մուշեղ Մուրադյան*

Ձեկույցի վերջում մարզպետը ևս մեկ անգամ կոչ արեց զերծ մնալ կոռուպցիոն դրսևորումներից, հավելելով, որ կոռուպցիայի դեմ պայքարում անզիջում է լինելու:

Օրակարգի հարցերի ավարտից հետո խոսքը տրվեց ՀՀ Շիրակի մարզային զինվորական կոմիսար Գագիկ Խաչատրյանին:

Վերջինս հայտնեց, որ նախկինում մարզում գործել են 6 տարածքային զինվորական կոմիսարիատներ, այժմ տեղի է ունեցել վերամիավորում՝ ստեղծվել է մարզային զինվորական կոմիսարիատ, իսկ նախկին տարածքային զինվորական կոմիսարիատների տեղերում ստեղծվել են բաժանմունքներ: Նշեց նաև, որ արդեն իսկ իրականացվում են զորակոչային նախապատրաստական աշխատանքներ, իսկ առաջին զորակոչը մեկնակելու է 2019 թվականի հունվարի 8-ին:

Մարզի խորհրդի նիստն ամփոփեց ՀՀ Շիրակի մարզպետ Կարեն Սարուխանյանը:

ՀՀ Շիրակի մարզպետն ամփոփելով մարզի խորհրդի տարեվերջյան նիստը՝ շնորհավորեց մարզի խորհրդի մասնակիցներին գալիք Ամանորի և Սուրբ Ծննդյան տոների կապակցությամբ, մաղթելով բոլորին հաջողություններ և նորանոր ձեռքբերումներ:

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՇԻՐԱԿԻ ՄԱՐԶՊԵՏԻ ՏԵՂԱԿԱԼ**

ՎԱՐԴԱՆ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

ԱՐՁԱՆԱԳՐԵՑ՝ Արման Մելքոնյանը

Ջ Ե Կ Ո Ւ Ց Ա Գ Ի Ր

ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի ֆինանսական և սոցիալ տնտեսական զարգացման վարչության կողմից 2018 թվականին կատարված աշխատանքների մասին

*Ձեկուցող՝ ֆինանսական և սոցիալ-տնտեսական զարգացման վարչության պետ
Լիպարիտ Մարտիրոսյան*

2018թ. դեկտեմբերի 25-ի դրությամբ ՀՀ Շիրակի մարզի համայնքների բյուջեների սեփական եկամուտները կատարվել են 87.3%-ով, նախատեսված 2,554,552.0 հազ դրամ սեփական եկամուտներից ընդամենը հավաքագրվել է 2,230,353.2 հազ. դրամ: Սեփական եկամուտների թերակատարումը կազմում է – 324,198.9 հազ. դրամ:

Մարզի համայնքների 2018թ. բյուջեների տասներկու ամիսների սեփական եկամուտների կատարողականը ըստ հարկատեսակների հետևյալ պատկերն ունի.

/հազ.դրամ/

Եկամուտների անվանումը	2018թ. նախատեսված սեփական եկամուտներ	Փաստացի կատարողական	Շեղում /+,-/	կատ. %
Հողի Հարկ	409,548.4	317,497.7	- 92,050.8	77.5
Գույքահարկ	942,392.6	811,326.9	- 131,065.7	86.1
Պետական տուրք	47,580.0	48,138.5	558.5	101.2
Տեղական տուրք	135,291.1	129,215.1	- 6,076.0	95.5
Հողի և գույքի վարձակալություն, այդ թվում՝	359,540.2	300,218.6	- 59,321.6	83.5
ա/ հողի վարձավճար	299,036.6	242,889.1	- 56,147.5	81.2
բ/ գույքի վարձավճար	60,503.6	57,329.5	- 3,174.1	94.8
Այլ եկամուտներ	660,199.7	623,956.4	- 36,243.3	94.5
Ընդամենը սեփական եկամուտներ	2,554,552.0	2,230,353.2	- 324,198.9	87.3

2018թ. տասներկու ամիսների փաստացի հավաքագրվածի աճի տոկոսը 2017թ. համեմատությամբ կազմում է 3.1% կամ ավել է հավաքագրվել 67,343.2 հազ. դրամ:

Ըստ նախկին վարչական տարածաշրջանների՝ համայնքների բյուջեներում նախատեսված սեփական եկամուտների կատարման ցուցանիշներն են.

/հազ. դրամ/

Հ/հ	Նախկին վարչական տարածաշրջանների անվանումը	2018թ. նախատեսված սեփական եկամուտներ	Փաստացի կատարողական	Շեղում /+,-/	կատ. %
1	Անի	171,221.0	115,773.3	- 55,447.7	67.6
2	Ամասիա այդ թվում՝	99,647.6	82,780.6	- 16,867.0	83.1
2.1	Ամասիա	58,569.5	48,505.5	- 10,064.0	82.8
2.2	Արփի	41,078.1	34,275.0	- 6,803.1	83.4
3	Արթիկ	392,715.0	342,421.5	- 50,293.5	87.2
4	Ախուրյան այդ թվում՝	289,999.5	217,833.4	- 72,166.1	75.1
4.1	Ախուրյան	185,336.7	144,663.3	- 40,673.4	78.1
4.2	Մարմաշեն	104,662.8	73,170.1	- 31,492.7	69.9
5	Աշոցք այդ թվում՝	102,104.8	77,222.5	- 24,882.3	75.6
5.1	Աշոցք	64,336.1	51,160.3	- 13,175.8	79.5
5.2	Սարապատ	37,768.7	26,062.3	- 11,706.4	69.0

Մարզի նախկին վարչական տարածաշրջաններից 2018թ. սեփական եկամուտների հավաքագրման ամենացածր ցուցանիշը գրանցվել է Անիի տարածաշրջանում՝ 67.6%, իսկ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում գրանցվել էր 85.3% կամ նվազման տոկոսը կազմում է 17.7, գումարային նվազումը կազմել է 26,616.6 հազ. դրամ:

Մարզի քաղաքային համայնքները 2018թ. սեփական եկամուտները կատարել են՝ **Գյումրի** քաղաքը՝ 94.7%, **Արթիկ** քաղաքը՝ 87.2%:

Մարզի թվով 30 համայնքներ չեն ապահովել 2018թ. տասներկու ամիսներին արձանագրված սեփական եկամուտների կատարման մարզի միջին ցուցանիշը՝ 87.3%-ը:

Մարզպետարանը հարկերի հավաքագրման աշխատանքները արդյունավետ կազմակերպելու ուղղությամբ ձեռնարկել է բոլոր հնարավոր միջոցները, որպեսզի համակողմանի աջակցություն ցուցաբերի համայնքների ղեկավարներին՝ սեփական եկամուտների հավաքագրման գործում: Սակայն առանձին համայնքներում խրոնիկ ձևով չի ապահովվում եկամուտների հավաքագրման բարձր մակարդակ:

«Այնպիսի բյուջեով 2018 թվականին ինն ամիսներին նախատեսված 4,422,664.5 հազ. դրամ «Դոտացիան» ամբողջությամբ ֆինանսավորվել է:

ՋԵԿՈՒՑԱԳԻՐ

ՀՀ ՇԻՐԱԿԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՇԽՆՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ 2018 ԹՎԱԿԱՆԻՆ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

*Ջեկուցող՝ ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի քաղաքաշինության վարչության պետ
Ա.Մարգարյան*

ՀՀ Շիրակի մարզում քաղաքաշինության բնագավառում 2018թ. ընթացքում պետական բյուջեի միջոցներով և այլ ֆինանսական աղբյուրներով իրականացվել են շուրջ **20,1** մլրդ դրամ գումարի կապիտալ ներդրումներ (աղյուսակը կցվում է):

Բնակարանաշինություն.

«ԱՌԴԱ» բարեգործական հիմնադրամը Գյումրու քաղաքապետարանի հետ համատեղ Գյումրի քաղաքում իրականացրել է սոցիալական բնակարանների կառուցման աշխատանքներ՝ 83,6 մլն. դրամ գումարով, («ԱՌԴԱ» բարեգործական հիմնադրամ՝ 74,0 մլն դրամ, Գյումրի համայնք՝ 9,6 մլն դրամ համաֆինանսավորմամբ):

Կրթական օբյեկտների շինարարություն.

ՀՀ տարածքային զարգացման հիմնադրամի պատվիրատվությամբ ՀՀ Շիրակի մարզի թվով 5 նախակրթարաններում իրականացվել են 381,419 մլն. դրամ գումարի, իսկ 2 դպրոցներում (Փանիկ, Պեմզաշեն) 121,0 մլն. դրամ գումարի կառուցման և վերակառուցման աշխատանքներ:

ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի պատվիրատվությամբ ավարտվել են «Սպանդարյանի միջնակարգ դպրոց» պետական ոչ առևտրային կազմակերպության շենքի ջեռուցման համակարգի վերականգնման աշխատանքները՝ 16,5 մլն.դրամ գումարով:

«Սիմոնյան կրթական հիմնադրամի» պատվիրատվությամբ իրականացվում են «Թումո ստեղծարար տեխնոլոգիաների կենտրոնի» վերակառուցման աշխատանքները՝ 245,0 մլն դրամ գումարով:

Սպորտային օբյեկտների շինարարություն.

ՀՀ քաղաքաշինության պետական կոմիտեի պատվիրատվությամբ Սպանդարյան համայնքում իրականացվել են համայնքային մարզադաշտի կառուցման աշխատանքները 32,3 մլն. դրամ գումարով:

Ջրամատակարարում և ոռոգում.

ՀՀ ԿԱ գյուղական տարածքների տնտեսական զարգացման ԾԻԳ ՊՀ-ն գյուղական կարողությունների ստեղծում ծրագրի շրջանակներում ՀՀ Շիրակի մարզի Հոռոմ համայնքում իրականացրել է Հոռոմ համայնքի ջրամատակարարման համակարգի վերանորոգման աշխատանքներ՝ 352,0 մլն. դրամ գումարով:

ՀՀ էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտեի պատվիրատվությամբ 2018թ. սկսվել են Գերմանիայի զարգացման վարկերի բանկի ֆինանսավորմամբ իրականացվող Կապսի ջրամբարի

կառուցման նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերի մշակման աշխատանքներ: Շինարարական աշխատանքները կսկսվեն 2020թ-ին:

«Կառավարության 29.09.2018թ. № 1028-Ն և 29.09.2018թ. № 1073-Ն որոշումների համաձայն՝ «Շիրակի մարզում առաջնահերթ հիմնախնդիրների լուծման նպատակով «Շիրակի մարզին հատկացվել է 367,0 մլն դրամ գումար: Ծրագրի շրջանակներում իրականացվելու են թվով 10 կրթական օբյեկտների, 2 մարզա-մշակութային, 3 առողջապահական, 2 համայնքում հեղեղատարների մաքրման և Ամասիա համայնքում բրդի վերամշակման արտադրամասի վերանորոգման աշխատանքներ: Ամասիա և Ոսկեհասկ համայնքներում աշխատանքներն ավարտվել են: Գյումրու թիվ 18 դպրոցում շինարարական աշխատանքները կավարտվեն ս/թ դեկտեմբերի 26-ին: Մնացած օբյեկտների նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերում իրականացվում են լրամշակման աշխատանքներ:

Հարկ է նշել, որ մարզի բնակավայրերում, հատկապես Գյումրի քաղաքում, անհատ ներդրողների և ձեռներեցների կողմից իրականացվել են ավելի քան 2 մլրդ դրամ գումարի շինարարական աշխատանքներ: Առանձնակի հիշատակման արժանի է Գյումրի քաղաքի պատմական կենտրոնի թվով 4 փողոցների և Վարդանանց հրապարակի վերակառուցման աշխատանքները (շուրջ 1.1 մլրդ դրամ):

Վարչության կողմից իրականացվել են Գյումրի քաղաքում՝ 74 և Հաղիճ համայնքում՝ 1 քաղաքաշինական գործունեության հատուկ կարգավորման տարածքներում ներկայացված հողահատկացումների և նախագծային առաջարկությունների համաձայնեցումների, Գյումրի համայնքի գլխավոր հատակագծում՝ 5, Ախուրյան համայնքի գլխավոր հատակագծում՝ 2, Արթիկ համայնքի գլխավոր հատակագծում՝ 2 փոփոխությունների, ինչպես նաև Գյումրի քաղաքում և մարզի այլ բնակավայրերում թվով 11 օրենսդրությանը հակասող, ինքնակամ շինարարության կանխման, կասեցման գործընթացներ:

ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՇԻՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ԲՆԱԳԱՎԱՌ

2018 թվականին մարզում ճանապարհաշինության բնագավառում ներդրումների ծավալը կազմել է շուրջ 11.6 միլիարդ ՀՀ դրամ:

Համաշխարհային բանկի «Կենսական նշանակության ճանապարհային ցանցի բարելավման ծրագրի» շրջանակներում հիմնանորոգվեց և շահագործման հանձնվեց S-7-41՝ Հ32-Վահրամաբերդ-Հովունի-Մ1 6 կմ երկարությամբ մարզային նշանակության ավտոմոբիլային ճանապարհը: Նույն ծրագրի շրջանակներում կազմվեց նաև S-7-25՝ Մ1-Հայրենյաց-Տուֆաշեն-Հ83 մարզային նշանակության ավտոմոբիլային ճանապարհի հիմնանորոգման աշխատանքների նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերը:

2018 թվականին շարունակվել է «Հյուսիս-հարավ ճանապարհային միջանցքի ներդրումային ծրագրի» Տրանշ 3-ի Լանջիկ-Գյումրի 27,5 կմ երկարությամբ ճանապարհահատվածի շինարարական աշխատանքները (74.0 մլն եվրո):

Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկի ֆինանսավորմամբ «Գյումրու քաղաքային ճանապարհներ» ծրագրով սկսվել են Գյումրի քաղաքի թվով 12 փողոցների

վերակառուցման աշխատանքները, որոնք շահագործման կհանձնվեն 2019 թվականի գարնանը (23.6 մլն եվրո գումարով):

Մարզի համայնքներից (Գյումրի, Ազատան, Ախուրյան, Աշոցք, Առափի և Անուշավան) ճանապարհաշինության ոլորտում ներկայացված սուբվենցիաների ծրագրերից ՀՀ կառավարության կողմից հաստատվեցին թվով 6-ը: Ծրագրերի ընդահանուր արժեքը կազմում է 269.96 մլն դրամ, որից 175.89 մլն դրամը ֆինանսավորվել են համայնքային բյուջեներից, իսկ 94.07 մլն դրամը ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդից:

2018 թվականին ՀՀ Շիրակի մարզի ընդհանուր օգտագործման պետական մարզային նշանակության ավտոմոբիլային ճանապարհների ձմեռային պահպանման, ընթացիկ պահպանման և շահագործման աշխատանքների կազմակերպման համար ՀՀ Շիրակի մարզպետարանին հատկացվել էր 161.01 մլն. դրամ գումար: Հատկացված 161.01 մլն դրամ գումարով իրականացվում են 241.0 կմ երկարությամբ ձմեռային պահպանման և 59.0 կմ երկարությամբ ընթացիկ պահպանման և շահագործման աշխատանքներ:

Ներկայումս ՀՀ Շիրակի մարզի բնակավայրերի (համայնքների) տրանսպորտային սպասարկումն իրականացվում է կանոնավոր ուղևորափոխադրումների 74 երթուղիներով, այդ թվում՝ 20 միջմարզային և 54 ներմարզային երթուղիներով: Երթուղիների սպասարկումն իրականացվում է 15 ուղևորափոխադրող կազմակերպությունների կողմից: ՀՀ Շիրակի մարզի 119 բնակավայրերը գտնվում են մարզպետարանի կողմից ձևավորված կանոնավոր ուղևորափոխադրումների 54 երթուղիների ուղեգծերում: Բնակավայրերից 110-ով անցնում են ինչպես ներմարզային, այնպես էլ միջմարզային մի քանի երթուղիների ուղեգծեր: Դեռևս տրանսպորտային կապով ապահովված չէ Արփի համայնքը, թվով 9 բնակավայրերով:

Հայաստանի Հանրապետությունում միասնական երթուղային ցանց ստեղծելու նպատակով ՀՀ տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարության հետ համատեղ մշակվել է ՀՀ Շիրակի մարզի նոր երթուղային ցանցը: Երթուղային ցանցում ընդգրկված են թվով 35 ավտոբուսային երթուղիներ, որոնք ընդգրկում են մարզի բոլոր բնակավայրերը:

ԿՈՄՈՒՆԱԼ ԲՆԱԿԱՐԱՆԱՅԻՆ ԲՆԱԳԱՎԱՐ

ՀՀ կառավարության 06.03.2018թ. N303-Ն որոշման համաձայն՝ 2000-2004 թվականներին Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի, Լինսի, «Ջոն և Կարեն Հանթսման», «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամների և Ամերիկյան կարմիր խաչի միջոցներով Գյումրի քաղաքում կառուցված բազմաբնակարան շենքերի դեռևս չսեփականաշնորհված թվով 449 բնակարանները նվիրաբերվել են Գյումրի համայնքին:

ՀՀ Շիրակի մարզի գյուղական բնակավայրերում երկրաշարժի հետևանքով անօթևան մնացած ընտանիքների համար նախատեսված բնակարանային ապահովման ծրագրի շահառու ճանաչված անձանց համար անհատական բնակելի տների կառուցապատման նպատակով «Գլենդել Հիլզ» ՓԲԸ-ի կողմից ձեռք բերված թվով 34 անշարժ գույքերը ՀՀ կառավարության 12.04.2018թ. N424-Ն որոշման համաձայն հանձնվել են նախկին սեփականատերերին (թվով 34 ընտանիքների հետ կնքվել են նվիրատվության պայմանագրեր):

ՀՀ կառավարության 15.11.2018թ. N1319-Ն որոշման համաձայն ՀՀ Շիրակի մարզի Առափի համայնքի սողանքային գոտուց առաջնահերթ վերաբնակեցման ենթակա Մնացական Բաղդասարյանի ընտանիքի, Ախուրյանի համայնքի Ջրառատ բնակավայրի բնակիչ Արտակ Սամվելի Ալոյանի բազմազավակ ընտանիքի և Պեմզաշենի համայնքի բնակիչ Հայկազ Կամսարի Սարոյանի ընտանիքի բնակարանային խնդիրների լուծման համար բնակարանների գնման վկայագրերի միջոցով ֆինանսական աջակցության տրամադրման նպատակով ՀՀ Շիրակի մարզպետարանին հատկացվել է 20,780.0 հազ. դրամ գումար: Ծրագրի շրջանակներում վկայագիր ստացած թվով 3 ընտանիքները սահմանված ժամկետում ձեռք են բերել բնակարաններ:

ՀՀ կառավարության 29.03.2018թ. N361 որոշման համաձայն՝ ՀՀ Շիրակի մարզի քաղաքային բնակավայրերում իրականացված պետական և համայնքային սեփականություն հանդիսացող տարածքներում տեղակայված ոչ հիմնական շինությունների փաստագրման գործընթացի շրջանակներում Գյումրու և Արթիկի քաղաքապետարանների կողմից ՀՀ Շիրակի մարզպետարան ներկայացված ցուցակներն (փաստագրման աղյուսակային մասերը) ուղարկվել են ՀՀ ոստիկանություն և ՀՀ անշարժ գույքի կադաստրի կոմիտե (ցուցակում նշված քաղաքացիների մշտական բնակության մասին, ինչպես նաև բնակարանի նկատմամբ սեփականության իրավունքի գրանցման վերաբերյալ տեղեկատվություններ ստանալու համար): Ներկայումս իրականացման փուլում են գտնվում ժամանակավոր կացարանների քարտեզագրման աշխատանքները:

ՀՀ կառավարության 10.08.2017թ. N1016-Ն որոշման համաձայն՝ 2018 թվականի ընթացքում ՀՀ Շիրակի մարզի բնակավայրերում հաշվառված թվով 4 զոհված կամ հաշմանդամ դարձած զինծառայողների ընտանիքների հերթացուցակներն ուղարկվել են ՀՀ պաշտպանության նախարարություն բնակարանային ապահովման ծրագրում ընդգրկվելու նպատակով:

ԶԵԿՈՒՑԱԳԻՐ

ՀՀ ՇԻՐԱԿԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆԻ ՏԻ ԵՎ ՀԳՄՀ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ 2018 ԹՎԱԿԱՆԻՆ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

*Զեկուցող՝ Տեղական ինքնակառավարման և հանրապետական գործադիր մարմինների
հարցերով վարչության պետ Արամ Անտոնյան*

ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի տեղական ինքնակառավարման և հանրապետական գործադիր մարմինների հարցերով վարչությունը մշտապես ապահովել է մարզի տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների համատեղ և համաձայնեցված գործունեությունը:

Նախապատրաստվել և անցկացվել են մարզի խորհրդի 4 հերթական նիստեր, որոնցում քննարկվել են համայնքների 2018 թվականի բյուջեների սեփական եկամուտների կատարման, գյուղատնտեսական աշխատանքների կազմակերպման, ոռոգման կազմակերպման և

բերքահավաքի նախապատրաստական, 2017-2018 ուս. տարվա ամփոփման և 2018-2019 ուս. տարվա նախապատրաստական, հանրակրթությունից դուրս մնացած երեխաների հայտնաբերման, կարիքների գնահատման և հանրակրթություն վերադարձնելու ուղղությամբ կատարվող աշխատանքների, ՀՀ պետական բյուջեի միջոցներով մարզում առաջնահերթ լուծում պահանջող խնդիրների կատարման ընթացքի, համայնքներին սուբվենցիաների հատկացման նպատակով հայտերի ներկայացման կարգի, սուբվենցիաների տրամադրման գործընթացում միջգերատեսչական հանձնաժողովի կողմից հավանության արժանացած ծրագրերի իրականացման ընթացքի, մարզպետարանի ներքին աուդիտի բաժնի կողմից 2018 թվականի հունիս-սեպտեմբեր ամիսներին կատարված աշխատանքների:

2018 թվականի ընթացքում «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 33-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 9-րդ կետով սահմանված՝ յոթնօրյա ժամկետում ՀՀ Շիրակի մարզպետարան են առաքվել մարզի համայնքների ղեկավարների և ավագանիների կողմից ընդունված որոշումները, «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 98-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված ընթացակարգին համապատասխան վարչության կողմից ուսումնասիրվել են մարզպետարան առաքված համայնքների ղեկավարների և ավագանիների բոլոր որոշումների համապատասխանությունը ՀՀ օրենսդրությանը: Ուսումնասիրության արդյունքում տեղական ինքնակառավարման մարմինների ոչ իրավաչափ որոշումների վերաբերյալ կազմվել են առարկություններ և ուղարկվել են համայնքներ՝ դրանք ՀՀ օրենսդրությանը համապատասխանեցնելու առաջարկությամբ: Արդյունքում տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից ոչ իրավաչափ իրավական ակտերը համապատասխանեցվել են ՀՀ օրենսդրությանը և արդյունքների մասին ՀՀ Շիրակի մարզպետարան ներկայացվել են տեղեկատվություններ:

Մարզպետարանի դիրքորոշման հետ տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից չհամաձայնվելու դեպքեր չեն եղել, ուստի ավագանու որոշումներն անվավեր ճանաչելու նպատակով մարզպետարանի կողմից դատարան հայցեր չեն ներկայացվել:

Ձեռնարկված միջոցների արդյունքում, նախորդ տարիների համեմատությամբ, էականորեն բարելավվել են տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից ՀՀ օրենսդրությանը համապատասխան իրավական ակտերի ընդունման գործընթացը:

Մարզի համայնքների ավագանիների որոշումները մարզպետարան ներկայացնելու վերաբերյալ ամենամսյա տեղեկատվություններ են ներկայացվել ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն:

ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարի 2018 թվականի հունվարի 19-ի թիվ 15-Ա հրամանով հաստատված՝ «Տեղական ինքնակառավարման մարմինների լիազորությունների իրականացման նկատմամբ իրավական և մասնագիտական հսկողության» աշխատանքային ծրագրով նախատեսված ՀՀ Շիրակի մարզի թվով 14 համայնքներում, ըստ եռամսյակների իրականացվել է իրավական և մասնագիտական հսկողություն:

Հիմք ընդունելով իրավական և մասնագիտական հսկողության հարցաշարերը՝ ուսումնասիրվել են համայնքների ավագանիների լիազորությունների և համայնքների ղեկավարների սեփական ու պետության պատվիրակած լիազորությունների իրականացման

օրինականությունն ու արդյունավետությունը առողջապահության, արտակարգ իրավիճակների, հողօգտագործման, պաշտպանության, առևտրի և ծառայությունների, կրթության, մշակույթի քաղաքաշինության, սոցիալական պաշտպանության, ընդերքօգտագործման ու անասնաբուժության և այլ բնագավառներում:

Ուսումնասիրությունների արդյունքների վերաբերյալ, ըստ համայնքների կազմվել են համապատասխան արձանագրություններ, որոնցում նշվել են համայնքների ավագանիների և համայնքների ղեկավարների սեփական ու պետության պատվիրակած լիազորությունների իրականացման ուղղությամբ կատարված աշխատանքներում տեղ գտած խախտումները, թերություններն ու բացթողումները:

Մարզի համայնքներում իրականացված իրավական և մասնագիտական հսկողության արդյունքների վերաբերյալ համայնքների ղեկավարներին համապատասխան գրավոր առաջարկություններ են արվել և սահմանվել են կոնկրետ ժամկետներ՝ հսկողությամբ արձանագրված խախտումները, թերություններն ու բացթողումները վերացնելու համար:

Համայնքներում իրականացված իրավական և մասնագիտական հսկողության արդյունքները քննարկվել են համայնքների ավագանիների նիստերում, արձանագրված խախտումները համայնքների տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից ընդունվել են ամբողջությամբ:

Արձանագրված խախտումների վերացման համար, մարզի տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից կազմվել, հաստատվել ու գործողության մեջ են դրվել համապատասխան ժամանակացույցներ, համաձայն որոնց՝ համայնքների կողմից վերացվել են արձանագրված բոլոր խախտումները, թերություններն ու բացթողումները:

Կատարված աշխատանքների ընթացքի մասին համայնքների ղեկավարների կողմից ՀՀ Շիրակի մարզպետին ներկայացվել են համապատասխան տեղեկատվություններ:

Իրավական և մասնագիտական հսկողության արդյունքում դրական տեղաշարժեր են արձանագրվել համայնքների զարգացման ծրագրերով նախատեսված աշխատանքների կատարման, ՀՀ օրենսդրությանը համապատասխան իրավական ակտերի ընդունման, կադրային գործի վարման և համայնքային ծառայության արդյունավետության բարձրացման, համայնքների ավագանիների լիազորությունների և համայնքների ղեկավարների սեփական ու պետության պատվիրակած լիազորությունների իրականացման ուղղությամբ:

ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն են ներկայացվել 2018 թվականի ընթացքում իրականացված իրավական և մասնագիտական հսկողության բոլոր արդյունքները:

Աշխատանքներ են կատարվել համայնքներում ՀՀ Ազգային ժողովի (2018 թվականի դեկտեմբերի 9) և տեղական ինքնակառավարման մարմինների հերթական (Լուսակերտ և Հովտաշեն համայնքների ղեկավարների 21.10.2018թ, Վարդաքար համայնքի ավագանու անդամների 11.03.2018թ.) ընտրությունների նախապատրաստման և անցկացման հետ կապված գործընթացները ՀՀ ընտրական օրենսգրքի դրույթներին և ՀՀ կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի սահմանած ժամանակացույցին համապատասխան կազմակերպելու ուղղությամբ:

Ամենօրյա աշխատանք է տարվել մարզի համայնքապետարանների աշխատակազմերի կադրային գործի բարելավման և համայնքային ծառայության ներդրման արդյունավետության բարձրացման ուղղությամբ:

2018 թվականի նոյեմբերին ավարտվեց մարզի թվով 9 համայնքների ղեկավարների ու թվով 15 ավագանու անդամների, ինչպես նաև մարզի համայնքապետարանների աշխատակազմերի համայնքային ծառայողների վերապատրաստման գործընթացը՝ 1-ական խմբերով: Վերապատրաստված թվով 24 համայնքների ղեկավարների ու ավագանու անդամների և 16 համայնքային ծառայողների տրվել են ավարտական վկայականներ:

2018 թվականի ընթացքում մարզի 28 համայնքներում համայնքների ղեկավարների կողմից թվով 133 համայնքային ծառայության թափուր պաշտոնների համալրման համար հայտարարվել են մրցույթներ, որոնցից 112-ը կայացել են, իսկ 21-ը չեն կայացել: Մրցույթների հայտարարությունները տեղադրվել են www.azdarar.am կայքում, տպագրվել են մամուլում և փակցվել են համայնքների տեղեկատվական ցուցատախտակներին:

Սահմանված կարգով և ժամկետներում (մինչև ատեստավորումների անցկացումը) կազմվել և ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն են ներկայացվել մարզի համայնքային ծառայողների ատեստավորման ժամանակացույցներն ու անցկացված ատեստավորումների արդյունքները:

2018 թվականի ընթացքում մարզի համայնքապետարանների աշխատակազմերի ատեստավորման ենթակա թվով 74 համայնքային ծառայողներ ատեստավորվել են:

ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարի 2009 թվականի հունվարի 26-ի թիվ 05-Ն հրամանով սահմանված համայնքային ծառայողների գրանցամատյանի վարման կարգի 12-րդ կետի համաձայն՝ 2018 թվականի ընթացքում մարզի համայնքապետարաններից ստացված աշխատակազմերի համայնքային ծառայության պաշտոններ զբաղեցնող և պաշտոններից ազատված անձանց վերաբերյալ բոլոր տեղեկությունները ուսումնասիրվել են և դրանք մուտքագրվել են համայնքային ծառայողների վերաբերյալ տվյալների միասնական էլեկտրոնային գրանցամատյանում:

Աշխատանքներ են տարվել համայնքներում առկա համացանցային պաշտոնական կայքերի պատշաճ գործարկումը ապահովելու և դրանց միջոցով տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության հրապարակայնությունն ու թափանցիկությունը բարելավելու ուղղությամբ:

Ապահովվել է մարզի համայնքների ղեկավարների և ավագանիների կողմից ընդունված որոշումների տեղադրումը մարզպետարանի կայքում:

Համայնքներում «Մաքուր Հայաստան» ծրագրի շրջանակներում հայտարարվել և անցկացվել է համապետական շաբաթօրյակ: Կատարված աշխատանքները լուսաբանվել են տեղական լրատվամիջոցներով:

Հայաստանի Հանրապետությունում տեղական ինքնակառավարման համակարգի ներդրման 22-ամյակի կապակցությամբ կայացած մրցանակաբաշխությունում մրցանակների են արժանացել Գյումրի համայնքը՝ «Մշակութային լավագույն համայնք 2018», Արթիկ

համայնքը՝ «Տարվա նախաձեռնություն 2018» և Ամասիա համայնքը՝ «Տարվա նշանակալից առաջընթաց 2018» անվանակարգերում:

ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ՍՏՈՐԱԲԱԺԱՆՈՒՄՆԵՐԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ

Անհրաժեշտ աշխատանքներ են տարվել պետական կառավարման մարմինների տարածքային ստորաբաժանումների գործունեության համակարգման ոլորտում Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ մարզպետին վերապահված լիազորությունների իրականացումն ապահովելու ուղղությամբ:

Մարզպետարանի, մարզի տեղական ինքնակառավարման մարմինների ու պետական կառավարման մարմինների տարածքային ստորաբաժանումների համագործակցված աշխատանքների արդյունքում ամբողջությամբ իրականացվել են մարզի բնակչության պաշտպանության համակարգի նախապատրաստման 2018 թվականի հիմնական միջոցառումների պլանով նախատեսված բոլոր միջոցառումները, ապահովվել է զորակոչային առաջադրանքների կատարումը:

Ճշգրտվել և թարմացվել են արտակարգ իրավիճակների, քաղաքացիական պաշտպանության, զորակոչի և զորահավաքի բնագավառներին առնչվող իրավական ակտերը:

Տարվել են անհրաժեշտ աշխատանքներ քաղաքացիական պաշտպանության մարզային ծառայությունների պատրաստականության մակարդակի բարձրացման ուղղությամբ:

Հաստատված են ՀՀ Շիրակի մարզի համայնքների քաղաքացիական պաշտպանության պլանները և պլան-ժամանակացույցերը, համայնքների անձնագրերը, ուժեղ երկրաշարժի դեպքում բնակչության պաշտպանության համայնքային պլանները:

ՀՀ Շիրակի մարզի համայնքների ղեկավարներին տրամադրվել են քաղաքացիական պաշտպանության ազդանշանների և վարվելակերպի կանոնների ու պարզագույն թաքստոցների կառուցման վերաբերյալ հուշաթերթեր, առաջարկվել է դրանք հասցնել բնակչությանը՝ փակցնելով մարդկանց կուտակման վայրերում և տեղադրելով համայնքապետարանների պաշտոնական կայքերում:

ՀՀ Շիրակի մարզի բնակչության պատասպարման հաշվարկները ներառվել են մարզի համայնքների քաղաքացիական պաշտպանության պլաններում:

ՀՀ Շիրակի մարզի կառավարման մարմինների և բնակչության ազդարարումն իրականացնելու նպատակով կազմվել են մարզպետարանի ղեկավար կազմի, աշխատակազմի աշխատակիցների, մարզի տեղական ինքնակառավարման մարմինների ազդարարման սխեմաներ:

Կարևորելով քաղաքացիական պաշտպանության և արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության միջոցառումներում բնակչության ազդարարումը, ՀՀ Շիրակի մարզի համայնքների ղեկավարներին առաջարկվել է համայնքների տարածքներում տեղադրված ազդարարման սարքավորումների պատշաճ պահպանումն ու շահագործումն ապահովելու նպատակով ձեռնարկել անհրաժեշտ միջոցներ:

Մարզում քաղաքացիական պաշտպանության միջոցառումների կառավարումն իրականացվել է ՀՀ Շիրակի մարզպետի կողմից՝ իր մշտական կառավարման կետից:

Համապատասխան աշխատանքներ են տարվել Շիրակի մարզային զորակոչային հանձնաժողովի նիստերի կազմակերպման, տարկետման նպատակով ներկայացված անձնական գործերի ուսումնասիրման, մարզային հանձնաժողովի նիստերի ժամանակ ընդունված որոշումների և եզրակացությունների նախագծերի կազմման և ՀՀ ՊՆ առաքման ուղղությամբ:

Վարչությունը պատշաճ կերպով մասնակցել է նաև սույն թվականի սեպտեմբերի 11-13-ին անցկացված «ՇԱՆԹ 2018» ռազմավարական հրամանատարաշտաբային ուսումնավարժանքին, անհրաժեշտության դեպքում մեթոդական աջակցություն է ցուցաբերվել նաև մարզպետարանի ստորաբաժանումներին և մարզի 5000-ից ավել բնակչություն ունեցող համայնքներին: Արդյունավետ համագործակցություն է ապահովվել նաև Շիրակի կայազորի զորամասերի, մարզում տեղակայված ՌԴ սահմանապահ զորքերի և 102-րդ ռազմաբազայի հրամանատարության հետ, անցկացվել են մի շարք համատեղ միջոցառումներ:

ՀՀ պետական սահմանի պաշտպանությանը ակտիվ մասնակցություն ցուցաբերելու համար մարզի սահմանամերձ համայնքների 6 բնակիչներ և սահմանապահ զորամասի 2 ծառայողներ ՀՀ Շիրակի մարզպետի կողմից պարգևատրվել են արժեքավոր նվերներով և շնորհակալագրերով:

Սույն թվականի հոկտեմբերի 18-ին ՀՀ Շիրակի մարզպետի մոտ կայացել է հանդիպում «Հումանիտար ականագերծման և փորձագիտական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի աշխատակիցների հետ:

Հանդիպման ընթացքում ՊՈԱԿ աշխատակիցները ներկայացրել են կազմակերպության գործունեության հիմնական ուղղությունները և իրականացված աշխատանքները: Ձեռք է բերվել համաձայնություն ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի և ՊՈԱԿ-ի միջև համագործակցության և մարզում ծրագրեր իրականացնելու վերաբերյալ: Ս/թ նոյեմբերի 27-ին ՀՀ Շիրակի մարզի Մարմաշեն համայնքի Վահրամաբերդ գյուղի մշակույթի տանը տեղի է ունեցել հանդիպում, որին մասնակցել են Գյումրիում ՌԴ 102-րդ ռազմական բազայի հրամանատարի տեղակալը, Հայաստանի Հանրապետությունում ՌԴ դեսպանատան ռազմական կցորդի օգնականը, ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի ներկայացուցիչը, ռազմաբազայի զինավարժարանին հարակից բնակավայրերի ղեկավարները, դպրոցների տնօրեններն ու զինղեկները: Ականային վտանգի իրազեկման դասընթացներ են անցկացվել նաև Շիրակի մարզի մի շարք դպրոցներում:

Ջ Ե Կ Ո Ւ Ց Ա Գ Ի Ր

**ՀՀ ՇԻՐԱԿԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆԻ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ 2018 ԹՎԱԿԱՆԻՆ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ**

Ձեկուցող՝ գյուղատնտեսության և բնապահպանության վարչության պետ

Մովսես Մանուկյան

2018 թվականի գյուղատնտեսական աշխատանքների և բերքահավաքի վերաբերյալ.

2018թ. մարզի շուրջ 29000 գյուղացիական, ֆերմերային տնտեսություններում գյուղատնտեսական մշակաբույսերի ցանքատարածությունները նախորդ տարվա համեմատությամբ ունեն հետևյալ տեսքը.

Հ/Հ	Մշակաբույսի անվանումը	Ցանքատարածություն /հա/		Աճ կամ նվազում /հա/
		2017թ.	2018թ.	
1.	Հացահատիկ	41997	35621	-6376
	<i>այդ թվում</i> աշնանացան ցորեն	21730	18458	-3272
	գարնանացան գարի	20183	17018	-3165
2.	Կարտոֆիլ	3721	3221	-500
3.	Բանջարեղեն	1758	1451	-307
4.	Կերային մշակաբույսեր	12980	11686	-1294
5.	Տեխնիկական մշակաբույսեր	172	105	-67
Ընդամենը		60630	52085	-8545

2018թ. բերքի տակ կատարվել է 10տ սուպեր էլիտային աշնանացան ցորենի սերմացուի ցանքեր: Գարնանացանի համար մարզին հատկացվել է 583.51 տ գարնանացան գարու, 147.3տ կորնզանի, 3տ առվույտի, 11.2տ գարնանացան ցորենի և 0.56տ եգիպտացորենի, 0.28տ սիսեռի և 0.05 տ ոլոռի սերմացուներ:

Արձանագրվել է նոր մշակաբույսերի մշակության պրակտիկա՝ կտավատ 92 հա, ոլոռ 38 հա, սիսեռ 28 հա, ոսպ 47 հա, որոնց տնտեսական արդյունավետությունը մոտ 2-3 անգամ գերազանցում է հացահատիկային մշակաբույսերին:

Հիմնվել է ժամանակակից տեխնոլոգիաներով 7 հա ինտենսիվ այգի՝ Գյումրի և Կապա բնակավայրում, իսկ Ոսկեհասկ Գուսանագյուղ գյուղերում հիմնվել է 6 հա պտղատու այգի:

Հայկավանում փոքր ֆերմերների կենսապայմանների բարելավում՝ կարողությունների զարգացման և կայուն տնտեսական կառուցվածքների ստեղծման միջոցով հիմնվել են հակակարկտային ցանցերով և կաթիլային ոռոգման համակարգով հատապտղատու այգիներ և բանջարանոցներ:

Սուբվենցիոն ծրագրի շրջանակներում նորոգվում է Անուշավան համայնքի ոռոգման համակարգի 800 մետր երկարությամբ հատված: Ոռոգման ինքնահոս փակ համակարգի պլաստիկ խողովակաշարով կառուցման աշխատանքների իրականացման համար նախատեսված է 18 մլն դրամ, որն հատկացնելու են համայնքն ու պետությունն համատեղ: Ոռոգման ցանցի հողային աշխատանքներն արդեն ավարտված են, փորված խրամատներում պլաստիկ խողովակներ են տեղադրվում, կատարվում են միացումներ: Աշխատանքների ընթացքին ծանոթացել են մարզպետարանի գյուղվարչության պատասխանատուները: Ծրագրի իրականացման արդյունքում 400 տնտեսություն կկարողանա ոռոգել հողերը, 50 հա-ով կավելանա ոռոգելի հողերի տարածքը:

ԵՄ PRDP մարզի Ամասիա համայնքում հիմնվել է բրդի վերամշակման արտադրամաս: Առաջնահերթ խնդիրների լուծման ծրագրում պետական բյուջեից տրամադրված միջոցներից 20 մլիլիոն 973 հազար դրամ գումար է նախատեսվել Ամասիայի բրդի վերամշակման արտադրամասի հիմնանորոգման և որպես արտադրամաս հարմարեցնելու համար: Շուրջ 400 քառակուսի մետր մակերեսով շինության նորոգման աշխատանքներն ընթացքի մեջ են: Բրդի վերամշակման ծրագրի իրականացումը նպաստելու է Ամասիայում աշխատատեղերի ստեղծմանը, համայնքի 10 բնակավայրերում բրդի վերամշակման ողջ արժեչղթայի զարգացմանը: Նախատեսվում է կարպետագործության զարգացում, բրդյա արտադրանքի հետ կապված ծառայություններ մատուցող ՓՄՁ-ների գործունեության խթանում:

Հացահատիկի բերքահավաք և խոտհունձ.

Մշակաբույսը	Ցանվել է /հա/	Միջին բերքը /g/	Համախառն բերքը /տ/
աշնանացան ցորեն	18345	32.4	59192
գարնանացան հացահատիկ	16943	28.5	48383

Համախառն բերք.

Մշակաբույսը	2017թ. /տոննա/	2018թ. /կանխատեսվող/ /տոննա/
Հացահատիկ	77553	107575
Կարտոֆիլ	93342	69603
Բանջարեղեն	49053	31509

Հացահատիկի համախառն բերքի կանխատեսվող աճը պայմանավորված է 2018թ. հացահատիկի միջին բերքի բարձր ցուցանիշով, իսկ կարտոֆիլի և բանջարեղենի համախառն

բերքի կանխատեսվող նվազումը պայմանավորված է ցանքերի ֆիզիկական ծավալների կրճատումով:

Պետական աջակցություն գյուղատնտեսական հողօգտագործողներին մատչելի գներով պարարտանյութերի և դիզելային վառելիքի ձեռքբերման ծրագրերի շրջանակներում մարզում իրացվել է 2.4 տոննա ֆոսֆորական ու 2.2 տոննա կալիումական պարարտանյութեր և 276316 լիտր դիզելային վառելիք:

Մարզում գործում են թվով 89-ը հակակարկտային կայանք, որից 2-ը տեղադրվել է 2018թ. Լուսակերտ համայնքում: 2018թ. ընթացքում բնական աղետների հետևանքով տուժել են մարզի 38 համայնքների գյուղատնտեսական նշանակության շուրջ 5200 հա ցանքատարածություններ, վնասի չափը կազմել է մոտ 3.092 մլրդ դրամ: Վնասի գնահատման համապատասխան փաթեթները ամփոփվել և ներկայացվել է ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն:

«Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2017 թվականի դեկտեմբերի 28-ի N 1717-Ն որոշման մեջ լրացումներ կատարելու, Հայաստանի Հանրապետության Արագածոտնի, Արարատի, Արմավիրի, Գեղարքունիքի, Լոռու, Կոտայքի, Շիրակի, Վայոց ձորի, Տավուշի մարզպետարաններին գումար հատկացնելու և 2018 թվականին տարերային աղետների հետևանքով պատճառված վնասների մասնակի փոխհատուցման գումարների չափը և տրամադրման կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 2018 թվականի նոյեմբերի 29-ի N 1405 - Ն որոշումով հաստատված կարգով 2018 թվականի տարերային աղետների հետևանքով մարզի 26 գյուղերի 50-100 % տուժած 3611 գյուղատնտեսական հողօգտագործողներին տրամադրվել է մասնակի փոխհատուցում, որի գումարը կազմում է 125.4 մլն դրամ:

2018թ. ընթացքում մարզի 31 համայնքներում կատարվել է 3200 գլուխ կովերի և էգ մոզիների սերմնավորման աշխատանքներ՝ հողշտեյն, շվից, ջեզեյ (կաթնային ուղղությամբ), անգուստ (մսային), սիմենտալ (մսակաթնային) ցեղատեսակներով տեղական ցեղերը բարելավելու նպատակով: Մարզում ստուգվել է բրուցելյոզ հիվանդության նկատմամբ 96162 գլուխ խ.ե.կ., 38712 գլուխ մ.ե.կ. արյան նմուշ, դաբաղի նկատմամբ վակցինացվել է 284474 գլուխ խ.ե.կ. և 59885 մ.ե.կ.: Սիբիրախտի նկատմամբ վակցինացվել է 159796 գլուխ խ.ե.կ. և 177 ձի: Խշխշան պալար հիվանդության նկատմամբ վակցինացվել է 161821 կով:

Համայնքների գյուղատնտեսական ռեսուրսների կառավարման և մրցունակության 2-րդ ծրագրի շրջանակներում ընթացքի մեջ է Աղվորիկ բնակավայրի արոտների ջրարբիացման համակարգի, փարախի և հովվի կացարանի կառուցման աշխատանքները՝ շուրջ 46 մլն դրամ:

2018թ. ընթացքում իրականացված գյուղատնտեսական ծրագրեր

- **Բույսերի պաշտպանության միջոցառումների ծրագիր** (պայքարի միջոցառումներն իրականացվում են հիմք ընդունելով բուսասանիտարական մոնիթորինգի արդյունքները, 3.4 մլն դրամ, մարզի շուրջ 3574 հա վարելահողերի վրա մկնանման կրծողների դեմ պայքարի միջոցառումների իրականացում):

- **Հողերի ագրոքիմիական հետազոտության և բերրիության բարձրացման միջոցառումներ** (4.298 մլն դրամ, 420 հա վարելահողերի վրա ագրոքիմիական հետազոտություններ):
- **Գյուղատնտեսության ոլորտին տրամադրվող վարկերի տոկոսադրույքների սուբսիդավորման ծրագիր** (2018թ. գյուղատնտեսության զարգացման հիմնադրամի Շիրակի մարզային կառույցում 775 անձանց համար անցկացվել է ուսուցում, որից հավաստագրվել են 768-ը):
- **Հայաստանի Հանրապետությունում գյուղատնտեսական տեխնիկայի ֆինանսական վարձակալության՝ լիզինգի պեդական աջակցության ծրագիր** (0.32 մլն դրամ, հայտ են ներկայացրել 3 շահառու, արդեն ձեռք է բերվել 1 միավոր տեխնիկա, ընթացքի մեջ են Ազատան և Մարմաշեն համայնքների շահառուների ձեռքբերումը):
- **Գյուղատնտեսական նշանակության ոռոգելի հողերի ընդլայնում՝** (մարզի Հոռոմ համայնքում «Գյուղական Տարածքների Տնտեսական Զարգացման» ծրագրի շրջանակներում իրականացվել է ներհամայնքային ջրանցքի 6865 գծամետր բետոնային նորոգման աշխատանքներ որով հնարավորություն կստեղծվի նախկին 160 հա ոռոգելի տարածքը հասցնելու 455 հա-ի: Ծրագրի ընդհանուր արժեքը կազմում է 322 մլն դրամ համայնքի կողմից ներդրումը 5% շուրջ 20 մլն դրամ):

Ոռոգման նպատակով օգտագործված ջրերի և գումարների հավաքագրումների օպերատիվ տվյալները 2018թ. (ըստ <<Շիրակ>> ԶՕԸ-ի)

Հ/Հ	Ցուցանիշները	Քանակը	Չափի միավորը
1	Ջրառ	13878	հազ. մ ³
2	Ջրտուք	5993.8	հազ. մ ³
3	Հասույթ	65931.8	հազ. դրամ
4	Գանձում	55965.6	հազ. դրամ
5	Գանձման տոկոս	85	%

2018թ. գյուղատնտեսության զարգացման հիմնադրամի Շիրակի մարզային կառույցում 775 անձանց համար անցկացվել է ուսուցում, որից հավաստագրվել են 768 -ը:

Ձ Ե Կ Ո Ւ Ց Ա Գ Ի Ր

**ՀՀ ՇԻՐԱԿԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆԻ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ
ԿՈՂՄԻՑ 2018 ԹՎԱԿԱՆԻՆ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ**

Ձեկուցող՝ կրթության, մշակույթի և սպորտի վարչության պետ Հրայր Կարապետյան

Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների վերաբերյալ

/2017-2018 և 2018-2019 ուսումնական տարվա համեմատական/

ՀՀ Շիրակի մարզում գործող հանրակրթական դպրոցներ

01.09.2017թ. ընդամենը – 169 դպրոց
01.09.2018թ. ընդամենը – 164 դպրոց

ՀՀ Շիրակի մարզի հանրակրթական դպրոցների աշակերտներ

01.09.2017թ. ընդամենը – 30387, որից		
Մարզ.ենթակայության	ԿԳ նախարարության ենթակայության	Ոչ պետական
26049	3979	359
01.09.2018թ. ընդամենը – 31086, որից		
Մարզ.ենթակայության	ԿԳ նախարարության ենթակայության	Ոչ պետական
26743	4019	324

ՀՀ Շիրակի մարզի հանրակրթական դպրոցների առաջին դասարանցիների թիվ

01.09.2017թ.. ընդամենը – 3070 աշակերտ
01.09.2018թ. ընդամենը -3072 աշակերտ

ՀՀ Շիրակի մարզի հանրակրթական դպրոցների շրջանավարտների թիվ

01.09.2017թ. ընդամենը - 852 աշակերտ
01.09.2018թ. ընդամենը - 1723 աշակերտ

ՀՀ Շիրակի մարզի ներառական կրթություն իրականացնող դպրոցներ

01.09.2017թ. դպրոց/աշակերտ -28*1410
01.09.2018թ. դպրոց/աշակերտ-28*1307

ՀՀ Շիրակի մարզի դպրոցահեն նախակրթարաններ

Նախակրթարանի տիպը	01.09.2017թ.		01.09.2018թ.	
	Նախակրթարանների թիվը	Սաների թիվը	Նախակրթարանների թիվը	Սաների թիվը
Դպրոցահեն	62	1040	62	964

ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի ենթակայության դպրոցներում ուսուցիչների թիվ

01.09.2017թ. դպրոց/աշակերտ -3106
01.09.2018թ. դպրոց/աշակերտ-3132

Դպրոցականների առարկայական օլիմպիադաների վերաբերյալ տեղեկատվություն

2018թ.	6200աշ.
Գովասանագիր	28
1-ին կարգ	4
2-րդ կարգ	4
3-րդ կարգ	13
Միջազգային օլիմպ. մասն.	1

68 համայնքային դպրոցները գազաֆիկացված չեն, ջեռուցվում են՝ դիզ վառելիքով և էլեկտրաէներգիայով:

Մշակույթ.

ՀՀ Շիրակի մարզում գործում է 152 մշակութային կազմակերպություն, որից

. Հանրապետական ենթակայության 12

. Մարզային ենթակայության 5

. Ոչ պետական՝ /համայնքային, հասարակական, բարեգործական, ՍՊԸ-ներ / 135

«Պետական աջակցության մշակութային միջոցառումների իրականացմանը» ծրագրով նախատեսված 3230,4 հազ. դրամ միջոցների հաշվին 2018 թվականի ընթացքում մարզում անց են կացվել թվով հինգ մշակութային միջոցառումներ՝ ուղղված ազգային և պետական տոների արժևորման գործընթացին՝

«Բանակի օր»

«Մայիսյան հաղթանակներ-առաջին հանրապետության օր»՝ նվիրված Մայիսյան հերոսամարտերի 100-ամյակին

«Մինասի գույներով» երիտասարդ նկարիչների 7-րդ պլեներ՝ նվիրված Մինաս Ավետիսյանի 90- ամյակին

«Անկախության օր»

«Հոգևոր երգերի մարզային 5-րդ փառատոն»՝ նվիրված 1988-ի դեկտեմբերի 7-ի երկրաշարժի 30-ամյա տարելիցին,

2018 թվականի ընթացքում մարզում անց են կացվել ՀՀ մշակույթի նախարարության կողմից իրականացվող մշակութային ծրագրերը՝

«Սասնա ծռեր» կամ «Սասունցի Դավիթ» ավանդական հանրապետական փառատոն

«Գյումրու օր» տոնակատարության շրջանակում Գյումրիում «Հացի փառատոն» ծրագրի իրականացում

«Երաժշտական ու արվեստի դպրոցներում ազգային, լարային, փողային նվագարանների գծով ուսուցում» ծրագրի իրականացում

«Թանգարանային գիշեր» ակցիայի շրջանակներում թանգարանների անվճար այցելություն բոլոր այցելուների համար

«Վերածնունդ» պատանի երաժիշտ կատարողների միջազգային մրցույթ- փառատոն

«Ռուլան» մանկապատանեկան ֆիլմերի միջազգային փառատոնի շրջանակում ֆիլմերի ցուցադրություններ

Երաժշտական և արվեստի դպրոցների համար երաժշտական գործիքների ձեռքբերում:

Ձ Ե Կ ՈՒ Ց Ա Գ Ի Ր

ՀՀ ՇԻՐԱԿԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆԻ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ 2018 ԹՎԱԿԱՆԻՆ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

*Ջեկուցող՝ Առողջապահության և սոցիալական ապահովության վարչության պետի
Ժամանակավոր պաշտոնակատար՝ Հասմիկ Պետրոսյան*

Մարզպետարանի ենթակայության տակ գործում են թվով 32 առողջապահական կազմակերպություններ, որոնցից 10-ը իրականացնում են հիվանդանոցային ծառայություններ, 19-ը ամբուլատոր պոլիկլինիկական: Մարզում գործում է նաև արյան փոխներարկման կայան, շտապ բուժական օգնության կայան, պաթոլոգոանատոմիական լաբորատորիա:

Մարզպետարանի ենթակայությամբ գործող բուժհաստատություններում ծավալված է 576 մահճակալ: Մարզի բուժհաստատություններում աշխատում են 470 բժիշկ, 1125 բուժքույր:

2018 թվականին մարզի բուժհաստատություններին տրամադրված պետական պատվերի բյուջեն կազմել է 3.938.135.6 հազ.դրամ, 2017 թվականին՝ 4.016.618.4 հազ.դրամ: 2018 թվականի դեկտեմբերի 1-ի դրությամբ վճարովի ծառայությունների դիմաց ստացված եկամուտների գումարը կազմել է 802.813.5 հազ.դրամ, 2017 թվականին ամբողջ տարվա կտրվածքով՝ 626.472.2 հազ.դրամ:

2018 թվականի նոյեմբերի 20-ի դրությամբ մարզի բժշկական կազմակերպությունների դեբիտորական պարտքը կազմում է 240.331.9 հազ.դրամ, իսկ կրեդիտորական պարտքը՝ 425.209.6 հազ.դրամ:

Դեկտեմբերի 1-ի դրությամբ մարզում գրանցվել է 2809 ծնունդ, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում գրանցվել է 2937 ծնունդ:

2018թ. ընթացքում «Գանձադրյուր» առողջարանի ուղեգիր է տրամադրվել մարզի 24 հաշմանդամի: 8 երեխայի տրամադրվել է «Ջերմուկ-Արարատ» առողջարանի ուղեգիր:

2018 թվականին ՀՀ Շիրակի մարզպետի միջնորդությամբ սոցիալական անապահով պայմաններում գտնվող, սակայն պետության կողմից երաշխավորված անվճար բժշկական օգնության և սպասարկման առանձին /հատուկ/ խմբերի ցանկում չընդգրկված թվով 123 քաղաքացի մարզում գործող ուղեգրող հանձնաժողովների կողմից տրամադրված ուղեգրերով ստացել է անվճար բժշկական օգնություն և անցել է բժշկական հետազոտություն::

Հագեցվել է մարզի շտապ բուժօգնության ծառայությունը: Չինաստանի Ժողովրդական Հանրապետության կառավարության կողմից Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը անհատույց տրամադրված շտապ բժշկական օգնության ռեանիմոբիլներից

և գծային մեքենաներից մարզի շտապ բուժօգնության ծառայություն մատուցող բուժհաստատություններին տրամադրվել է շտապ օգնության 10 գծային մեքենա և 4 նեանիմոբիլ:

ՀՀ կառավարության 2018 թվականի սեպտեմբերի 27-ի «Հայաստանի Հանրապետության տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարությանը, Հայաստանի Հանրապետության Արագածոտնի, Արարատի, Գեղարքունիքի, Կոտայքի, Շիրակի, Սյունիքի և Տավուշի մարզպետարաններին գումար հատկացնելու և Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2017 թվականի դեկտեմբերի 28-ի N:1717-ն որոշման մեջ լրացումներ կատարելու մասին» N:1073-Ն որոշմամբ առաջնահերթ լուծում պահանջող հիմնախնդիրների լուծման ուղղությամբ իրականացվելիք աշխատանքների համար «Գյումրու մոր ու մանկան ավստրիական հիվանդանոց» ՓԲԸ-ին հատկացվել է 19.2 մլն. դրամ՝ կտուրի վերանորոգման համար, «Գյումրու հոգեկան առողջության կենտրոն» ՓԲԸ-ին՝ 24 մլն դրամ՝ ընթացիկ վերանորոգման համար և «Արթիկի բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ին՝ 24 մլն դրամ՝ ընթացիկ վերանորոգման համար:

Սոցիալապես անապահով 7 բժիշկի և 10 բուժքույրի համար կազմակերպվել է վերապատրաստման անվճար դասընթաց:

«Գյումրու բժշկական կենտրոն» ՓԲԸ-ում հայկական ակնաբուժական նախագիծ ծրագրով բացվեց ժամանակակից հետազոտական ու վիրաբուժական սարքավորումներով հագեցած Օհաննես Ջոն Խաչիկյանի անվան Գյումրիի մարզային ակնաբուժական կենտրոնը:

Կատարված աշխատանքներին զուգահեռ այսօր մարզում առկա են դեռևս լուծում պահանջող մի շարք խնդիրներ, մասնավորապես՝ հրատապ են «Ախուրյանի բժշկական կենտրոն», «Գյումրու թիվ 1 պոլիկլինիկա», «Ն.Ա.Մելիքյանի անվան թիվ 2 պոլիկլինիկա» փակ բաժնետիրական ընկերությունների շենքերի վերանորոգման հարցը, առողջապահական կազմակերպությունները ժամանակակից բժշկական սարքավորումներով հագեցնելու հարցը:

Նշված խնդիրների լուծումը կնպաստի առողջապահական համակարգի զարգացմանը, մատուցվող բժշկական ծառայությունների որակի բարելավմանը, մատչելիության և հասանելիության ապահովմանը:

Զ Ե Կ ՈՒ Ց Ա Գ Ի Ր

ՀՀ ՇԻՐԱԿԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ, ԶՐՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅԱՆ ԲԱԺՆԻ ԿՈՂՄԻՑ 2018 ԹՎԱԿԱՆԻՆ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ

Զեկուցող՝ ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի զարգացման ծրագրերի զբոսաշրջության և վերլուծության բաժնի պետ՝ Կարեն Բաղիշյան

Համաձայն ՀՀ Շիրակի մարզի 2017-2025 թվականների զարգացման ռազմավարության 2018 թվականին աջակցություն է ցուցաբերվել արտահանման ներուժ և ներդրումների կարիք ունեցող ՓՄՁ սուբյեկտների, ՓՄՁ աջակցության գործող կառույցների, որը նպաստել է նոր ստեղծված և գործող կազմակերպությունների աճին, աշխատատեղերի ստեղծմանը և գործող

աշխատատեղերի պահպանման միջոցով մարզում գործազրկության մակարդակի կրճատմանը, ապահովվել է թողարկված արտադրանքի ծավալների աճ, ներդրումային ոլորտի նվազեցում և արտերկրների հետ տնտեսական համագործակցության կազմակերպմանը:

ՀՀ Շիրակի մարզում 2018 թվականի գործունեության ծրագրով ստեղծվել է ոչ գյուղատնտեսական 852 նոր աշխատատեղ:

Մարզի վարչական տարածքում կատարվելիք կապիտալ ներդրումները (ոչ գյուղատնտեսական) հասցվել են մինչև 28.8 մլրդ դրամի, իսկ մեկ շնչի հաշվով ներդրումների ծավալը՝ մինչև 120.3 հազ. դրամի:

2018 թվականին անցկացվել է «ՀԱՅ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ» առաջին բիզնես ֆորումը, որի նպատակն է տնտեսության տարբեր ոլորտներում ծանոթանալ մարզի գործարար միջավայրին, հավաքագրել և համակարգել առկա գործարար տեղեկատվությունը, այն ներկայացնել Ռուսաստանի Դաշնության տարբեր մարզերի վարչական կառույցներին և գործարարներին՝ հետագա հնարավոր համագործակցության ուղիներ փնտրելու, երկկողմանի կապեր հաստատելու և համատեղ գործունեություն ծավալելու համար՝ խթանելով պետական համակարգում և տնտեսության տարբեր ոլորտներում ներդրումները:

2018 թվականին ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն է ներկայացվել 26 ներդրումային ծրագիր-առաջարկ:

Տարածաշրջանային ծրագրերի մշակման, այնպես էլ տարեկան գործունեության ծրագրի շրջանակներում մասնավոր ներդրողների խրախուսման գործում համագործակցում ենք Շիրակի արդյունաբերության պալատի և Շիրակի մարզային ՓՄՁ ՋԱԿ-ի հետ:

Համայնքների կողմից իրականացվող սուբվենցիոն ծրագրերի ընթացքը.

Հայաստանի Հանրապետության 2018 թվականի պետական բյուջեից նպատակային հատկացումներ՝ սուբվենցիաներ ստանալու համար ներկայացված 19 ծրագրային հայտերից գնահատման միջգերատեսչական հանձնաժողովի կողմից հավանության արժանացած 11 սուբվենցիոն ծրագրերից, որը կազմում է 483.5 մլն դրամ, որից պետության համամասնությունը կազմում է 192.2 մլն դրամ ութ ծրագրային հայտեր արդեն իսկ ավարտված են, որը կազմում է 319.7 մլն դրամ, որից պետության համամասնությունը կազմում է 137.2 մլն դրամ:

1. Ազատան համայնքի կենտրոնական թիվ 1 փողոցի հիմնանորոգման մայթերի նորոգման և երկրորդական փողոցների խճապատման աշխատանքներ,
2. Ախուրյան համայնքի Նոր Ախուրյան թաղամասի ճանապարհի շարունակության 1314մ հատվածի ասֆալտապատում,
3. Աշոցք համայնքի ՓոքրՍեպասար-Մ1 ճանապարհահատվածի կոպճապատման աշխատանքներ,
4. Առափի համայնքի ներհամայնքային թիվ 1 ճանապարհի 1,2 կմ հատվածի և համայնքի կենտրոնի ասֆալտապատում,
5. Անուշավան համայնքի ներհամայնքային թիվ 13,14,24,25,29 փողոցների բազալտե խճով կառուցման աշխատանքներ:

6. Գյումրի քաղաքի կոմունալ ծառայության և աղբահանության ավտոտրանսպորտային միջոցների ձեռքբերում,
7. Անի համայնքի սահմանամերձ և լեռնային 10 բնակավայրի գիշերային լուսավորման ցանցի անցկացման աշխատանքներ:
8. Անուշավան համայնքի ոռոգման ինքնահոս փակ համակարգի պլաստիկ խողովակաշարով կառուցման ծրագիրը:

Երեք ծրագրային հայտեր ՀՀ կառավարության որոշումներով հաստատվել են համաֆինանսավորման տրամադրման համար, սակայն եղանակների և այլ պատճառներով հնարավոր չէ մինչև տարեվերջ ավարտել:

1. Գյումրի քաղաքի Մուշ 2/2 թաղամասի հրապարակի կազմակերպում և բարեկարգում (աշխատանքների 80%-ը կատարված է),
2. Ախուրյան համայնքի Կամո բնակավայրում համայնքային կենտրոնի, մանկապարտեզի կառուցում (աշխատանքների 20%-ը կատարված է),
3. Սարապատ համայնքի սերմազտման, ախտահանման, մանրացնող և բարձիչ սարքավորումների ձեռք բերում (2018 թվականի նոյեմբերի 7-ին հավանության է արժանացել և 2018 թվականի նոյեմբերի 19-ին ՀՀ տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարության կողմից առաջարկվել է Սարապատ համայնքի ղեկավարին օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հայտարարել ծրագրի իրականացման մրցույթ, որը գտնվում է ընթացքի մեջ):

Միջազգային ծրագրեր.

ՄԱԿ-ի Արդյունաբերական զարգացման կազմակերպության (UNIDO) և ՄԱԿ-ի Զարգացման ծրագրի կողմից 2018 թվականին իրականացվել են հետևյալ ոլորտային ծրագրերը՝ հնդկացորենի վերամշակման գործարանի հիմնում (Բավրա բնակավայր), բարձրարժեք պանրի արտադրություն (Հայկավան և Մեծ Մանթաշ) և չրի և խոտաբույսերի արտադրություն (Արևշատ):

Համատեղ Եվրոմիության հայաստանյան պատվիրակություն, Մարդը կարիքի մեջ ՀԿ, Ամասիա համայնք, ՀՀ կառավարության աջակցությամբ հիմնվում է Շիրակի մարզի Ամասիա համայնքում բրդի վերամշակման արտադրամաս:

2018թվականին Ֆրանկոֆոնիայի ավանում ՀՀ Շիրակի մարզը ներկայացված էր իրեն բնութագրող ավանդույթների մասին պատմող, քաղաքային կենցաղին ու արհեստներին բնորոշ ցուցանմուշներ՝ գյումրեցուն հատուկ ֆայտոնը, մուշուրբեն և ըստ արժանվույն ներկայանալու և կազմակերպչական աշխատանքներին ցուցաբերած աջակցության համար ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարության և Զբոսաշրջության կոմիտեի կողմից պարգևատրվեց շնորհակալագրով:

2018 թվականին անցկացվեց «Եվրասիական Շաբաթ»-ը Եվրասիական տնտեսական միության ամենամյա գործնական միջոցառում, որը արդյունավետ երկխոսության հարթակ է Եվրասիական տնտեսական միության ստեղծած բիզնեսի զարգացման, գործիքների քննարկման: ՀՀ Շիրակի մարզի գործարարներին հնարավորություն ընձեռնվեց ներկայացնելու իրենց կողմից թողարկված արտադրանքը և մատուցվող ծառայությունները:

Չօգտագործվող կամ ոչ արդյունավետ օգտագործվող պետական, համայնքային և մասնավոր գույքերի արդյունավետ կառավարման համար 2018 թվականին կազմվել է գույքացանկի 90%-ը և կազմակերպվել են 5 հանդիպումներ ներդրողների հետ:

ԶՐՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅՈՒՆ.

ՀՀ Շիրակի մարզում զբոսաշրջության զարգացումն ունի մեծ հեռանկար, քանի որ մարզում առկա է զբոսաշրջության հիմնական ճյուղերի՝ համակարգված և փոխլրացնող զարգացման համար անհրաժեշտ և մեծածավալ ներուժ: Մարզը կարող է հետաքրքիր լինել ինչպես ներգնա, այնպես էլ՝ ներքին զբոսաշրջության զարգացման համար:

Քանի որ զբոսաշրջության զարգացումը հանդիսանում է ՀՀ Շիրակի մարզի 2017-2025 թվականների զարգացման ռազմավարության գերակա խնդիրներից մեկը, ուստի ՀՀ Շիրակի մարզպետարանը նախաձեռնել և մշակել է ՀՀ Շիրակի մարզի զբոսաշրջության զարգացման հայեցակարգը, որի նպատակն է համակարգվա ծձևով ներկայացնել ՀՀ Շիրակի մարզում զբոսաշրջության զարգացման հնարավորությունները, մարզի առավելություններն ու ներուժը, բացահայտել և նկարագրել այ նզբոսաշրջային ուղղությունները, որոնք կարող են շոգեքարշի դեր կատարել ոլորտի զարգացման համար: Հայեցակարգը նպատակ ունի նաև բացահայտել լզբոսաշրջության բնագավառում առկա հիմնախնդիրները և նշագծել մարզում դրանց լուծման ուղիները, որը իր մեջ ներառում է Շիրակի մարզի զբոսաշրջային ոլորտի առկա վիճակի ամփոփ վերլուծությունը:

Բաժնի կողմից 2018 թվականին մշակվել է մարզի զբոսաշրջային երթուղիների էլեկտրոնային քարտեզը:

Ինտեգրված գյուղական զբոսաշրջության զարգացման ծրագրի շնորհիվ մշակվել է Շիրակի մարզի հետաքրքիր կենցաղավարությամբ ապրող մարդկանց էլեկտրոնային քարտեզը:

2018 թվականին մասնակցել ենք հայ-ռուսական միջտարածաշրջանային 7-րդ համաժողովին, որի շրջանակներում ներկայացրել ենք ՀՀ Շիրակի մարզի զբոսաշրջության զարգացման հայեցակարգը, մարզի զբոսաշրջային հնարավորությունները (30 զբոսաշրջային վայրեր) և զբոսաշրջության զարգացմանը նպաստող ծրագրերը:

Ուսումնասիրվել և վերլուծվել են ՀՀ Շիրակի մարզ այցելած զբոսաշրջիկների տեսակարար կշիռը և զբոսաշրջիկների քանակը (40263):

Կազմակերպվում են զբոսաշրջության զարգացման ուղղված հանդիպումներ մարզի զբոսաշրջային ընկերությունների հետ:

Դի-Վի-Վի Ինթերնեյշնլ հայաստանյան գրասենյակի աջակցությամբ «ԵՄ հանուն մշակույթի, առավել ուժեղ համայնքներ և տեղական նախաձեռնություններ» եռամյա ծրագրի շրջանակներում Արփի համայնքում իրականացվում են զբոսաշրջության զարգացման ուղղված ծրագրեր:

Շիրակի մարզպետարանը՝ ի դեմս մարզպետարանի զարգացման ծրագրերի, զբոսաշրջության և վերլուծության բաժնի, «ԱՌՏ» երիտասարդական, բնապահպանական և

խորհրդատվական հասարակական կազմակերպության ու Գյումրի տուր տուրիստական ընկերությունների կողմից ճանաչվել է «Տարվա լավագույն գործընկեր»

2018 թվականին պետության, մասնավոր հատվածի, համայնքի և միջազգային կազմակերպությունների կողմից զբոսաշրջության խթանմանն ու զարգացմանն ուղղությամբ իրականացվել է շուրջ 686 մլն դրամի ներդրումներ:

Ձ Ե Կ ՈՒ Ց Ա Գ Ի Ր

«Շիրակի մարզպետարանի ընտանիքի, կանանց և երեխաների իրավունքների պաշտպանության բաժնի կողմից 2018 թվականին կատարված աշխատանքների վերաբերյալ

Ձեկուցող՝ «Շիրակի մարզպետարանի ընտանիքի, կանանց և երեխաների իրավունքների պաշտպանության բաժնի պետ՝ Լիլիթ Գորգինյան

Մարզպետարանի ընտանիքի, կանանց և երեխաների իրավունքների պաշտպանության բաժինը 2018 թվականին իրականացրել է բաժնի կանոնադրական խնդիրներից բխող բազմաթիվ գործառույթներ՝ գերակայություն տալով ընտանիքի, կանանց և երեխաների պաշտպանության բնագավառում պետական քաղաքականության կարևորագույն ուղղություններին:

Բոլոր աշխատանքների հիմքը կանխարգելումն է, իրազեկումը, տեղեկատվության բարձրացմանն ուղղված միջոցառումների կազմակերպումը ու իրականացումը՝ ուղղված խոցելի խմբերում գտնվող անձանց, ընտանիքների և երեխաների՝ կյանքի դժվարին իրավիճակներում չհայտնվելուն: Բաժինը սերտորեն համագործակցում է համայնքների խնամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովների հետ, ցուցաբերում անհրաժեշտ մեթոդական աջակցություն: 2018 թվականի ընթացքում բաժնի մասնագետները մասնակցել են բարդ և խնդրահարույց 59 դեպքի քննարկման: Այցելել մարզի 16 համայնք, մասնակցել ԽՀՀ-ի 26 նիստի: Բաժնի կողմից առաջարկություն է ներկայացվել ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն՝ թիվ 1 գիշերօթիկ խնամքի հաստատությունը վերակազմակերպումը երեխայի և ընտանիքի աջակցության կենտրոնի իրականացնել՝ 3 համայնքային մասնաճյուղերով՝ Անի, Արթիկ, Ախուրյան: Բաժնի առաջարկությամբ «Թռչունյան տուն» հաստատությունում իրականացվել է համապարփակ մոնիթորինգ: 2018 թվականին երեխաների խնամք և պաշտպանություն իրականացնող շուրջօրյա հաստատություն է տեղավորվել 7 երեխա, գիշերօթիկ խնամքի հաստատություն՝ 12: Հաստատություններից ընտանիք է վերադարձել 28 երեխա, 5-ը՝ հաստատությունների բեռնաթափում ծրագրով: ՀՀ կառավարության և «Առավոտ» ԲՀԿ-ի կողմից իրականացվող այս և երեխաների մուտքի կանխարգելումը հաստատություններ ծրագրերով կանխարգելվել է նաև 55 երեխայի մուտքը հաստատություն: Ընդունվող և դուրս գրվող երեխաների ընտանիքներում մեր բաժնի անմիջական մասնակցությամբ կատարվել են խորքային ուսումնասիրություններ, կարիքների գնահատում, կազմվել են անհատական սոցիալ-վերականգնողական ծրագրեր:

Ավելացել է ցերեկային խնամքի կենտրոնների և այդ կենտրոնների ծառայություններից օգտվող երեխաների թիվը: 2018 թվականին տարաբնույթ աջակցություն է ստացել 477 երեխա,

նախորդ տարվա 417-ի փոխարեն: Բոլոր կենտրոններում ծառայություններ ստանում են և երեխաները, և ընտանիքները:

Տարածքային հաշվառման է վերցվել և ուղարկվել կենտրոնացված հաշվառման առանց ծնողական խնամքի մնացած 17 երեխայի անձնական գործ:

Շարունակվում է հանրակրթությունից դուրս մնացած երեխաների տվյալների հավաքագրումը և վերլուծությունը: 2018 թվականին բացահայտված 35 դեպքի առնչությամբ իրականացվում են աշխատանքային ծրագրով նախատեսված միջոցառումներ: Ցանկանում եմ հատուկ նշել, որ այս թվի մեջ ամենաքիչ տոկոսը կազմում է սոցիալական պատճառով պայմանավորված դպրոց չհաճախելը է, առավել տարածված է ծնողի ցանկությամբ հանրակրթության մեջ չներառվելը՝ առաջին դասարանում և ավագ դպրոցում:

Որպես միջգերատեսչական աշխատանքային խմբի անդամ՝ տեղյակ եմ հանրապետության տարածքում մուրացիկությամբ և թափառաշրջիկությամբ զբաղվող անչափահասներին հայտնաբերելու ուղղությամբ տարվող աշխատանքներին, տիրող իրավիճակին: Հատկանշական է, որ Շիրակի մարզը, ունենալով բազում խնդիրներ, չունի մուրացիկ, թափառաշրջիկ երեխաներ: Կարծում եմ սա մեր, ոստիկանության, երեխաների խնդիրներով զբաղվող բոլոր շահագրգիռ կազմակերպությունների ու կառույցների ձեռքբերումն է: 2018 թվականին աշխատանքներ են տարվել իրավախախտ, վարքային խնդիրներ ունեցող, հակասոցիալական վարք դրսևորող 23 երեխայի հետ:

Բաժինը Միջազգային հասարակական կազմակերպությունների աջակցությամբ նախաձեռնել է սոցիալական դեպքի վարում վերապատրաստումների ցիկլը, որը անհրաժեշտ է և նպատակային: Կիրառվում է աշխատանքային նոր մոդել. յուրաքանչյուր դժվար դեպք քննարկել բազմամասնագիտական թիմով՝ օգտագործելով բոլոր կազմակերպությունների ունեցած ռեսուրսները՝ հանուն երեխայի լավագույն շահի: Արդյունքում՝ 2018 թվականին 52 դեպքի լայնաֆորմատ քննարկում է իրականացվել, այդ թվում ընտանեկան բռնության ենթարկված 6 անձի:

2018 թվականին կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող 320 երեխայի տրամադրվել է վկայագիր: Բաժնի կողմից բազմամասնագիտական թիմերին ցուցաբերվել է անհրաժեշտ մեթոդական օգնություն, յուրաքանչյուր երեխայի համար լրացվել է անհատական սոցիալ-վերականգնողական ծրագիր: Հաշմանդամություն ունեցող երեխաները բաժնի կողմից ուղղորդվում են «Հայկական Կարիտաս» ԲՀԿ-ի բազմակի հաշմանդամություն ունեցող երեխաների «Էմիլի Արեգակ» ցերեկային կենտրոն:

2018 թվականի ընթացքում հաշվառվել է 22 որդեգրողի թեկնածու և որդեգրման ենթակա 11 երեխա:

2018 թվականին բաժին է այցելել 157 քաղաքացի՝ տարաբնույթ խնդիրներով: Նրանց տրամադրվել է իրավաբանական, հոգեբանական խորհրդատվություն, անհրաժեշտության դեպքում կազմակերպվել է սոցիալական աջակցություն:

Ցանկանում եմ շնորհակալություն հայտնել մեզ հետ ակտիվ համագործակցող բոլոր կազմակերպություններին, մարմիններին, կառույցներին: Կարծում եմ, արդեն իսկ ձևավորված է փոխադարձ վստահության դաշտ՝ կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված յուրաքանչյուր

դեպքի արագ, անհապաղ արձագանքման և ուղղորդման գործում: Համոզված եմ, քանի դեռ մեկ երեխայի խնդիր մնում է չլուծված, մեր աշխատանքը չենք կարող բավարար համարել: Պատրաստ ենք նոր ու գործնական առաջարկությունների, համագործակցության՝ նոր ընթացակարգերով, դեպքերի առանձնահատկությունից ելնելով լայնաֆորմատ քննարկումների՝ առանցքում ունենալով երեխայի լավագույն շահը:

Հուսով եմ, որ 2019 թվականին, համատեղ աշխատանքի արդյունքում, կգրանցենք նորանոր հաջողություններ ու կունենանք հաճելի ու կարևոր ձեռքբերումներ:

Ձ Ե Կ ՈՒ Ց Ա Գ Ի Ր

ՀՀ ՇԻՐԱԿԻ ՄԱՐԶՊԵՏԱՐԱՆԻ ՆԵՐՔԻՆ ԱՌԻԴԻՏԻ ԲԱԺՆԻ ԿՈՂՄԻՑ 2018 ԹՎԱԿԱՆԻՆ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Ձեկուցող՝ ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի ներքին աուդիտի բաժնի պետ՝

Մուշեղ Մուրադյան

2018 թվականին ներքին աուդիտի բաժինը իր տարեկան ծրագիրը իրականացրել է ամբողջությամբ, առանց շեղումների: Կազմվել են աուդիտորական հաշվետվություններ և եզրակացություններ, որոնք ներկայացվել են ներքին աուդիտի կոմիտեին և ներմուծվել են ներքին աուդիտի միասնական կառավարման տեղեկատվական համակարգ:

Ներքին աուդիտի 2018թ. տարեկան և ռազմավարական ծրագրին համապատասխան հաշվետու ժամանակահատվածում ներքին աուդիտի բաժինը իրականացրել է 71 աուդիտորական առաջադրանք, այդ թվում 26 համակարգի գնահատման, 36 ֆինանսական և 9 համապատասխանության աուդիտ, որից 59-ը պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններում և 12-ը փակ բաժնետիրական ընկերություններում: Բոլոր 36 ֆինանսական աուդիտի շրջանակներում ուսումնասիրվել է գնումների գործընթացի և պայմանագրերի կատարման ընթացքը: Ուսումնասիրված 36 կազմակերպություններում գնման գործընթացը չի գերազանցել գնման բազային միավորի 20-պատիկը:

Վերը նշված ժամանակահատվածում իրականացված աուդիտների արդյունքում հայտնաբերվել են 79 միավոր թերություններ և խախտումներ, որի արդյունքներով արձանագրվել է 45 661 380 դրամ վերականգնման ենթակա գումար, աուդիտորական 10 հաշվետվություն ուղարկվել է իրավապահ մարմիններին համապատասխան ընթացք տալու նպատակով, 5 կազմակերպությունների ղեկավարների նկատմամբ կիրառվել է կարգապահական տույժ, աշխատանքից ազատվել են 1 առողջապահական փակ բաժնետիրական ընկերության և 1 պետական ոչ առևտրային կազմակերպության տնօրեններ:

Աուդիտի ենթարկվող միավորների ղեկավարներին և պատասխանատու անձանց տրվել են համապատասխան հանձնարարականներ արձանագրված խախտումների և թերությունների ուղղման վերաբերյալ:

Հարկ եմ համարում տեղեկացնել, որ բաժնի կողմից իրականացվել է նաև 7 մասնագիտական ստուգում, որի արդյունքում հայտնաբերվել է վերականգնման ենթակա 5 885 640 դրամ: